

Grupa NB8 a inne formaty współpracy na rzecz bezpieczeństwa regionu Morza Bałtyckiego

Piotr Szymański, współpraca: Justyna Gotkowska

Po pełnoskalowej inwazji Rosji na Ukrainę oraz akcesji Finlandii i Szwecji do NATO nowej dynamiki nabrała współpraca państw nordyckich (Dania, Finlandia, Islandia, Norwegia, Szwecja) i bałtyckich (Estonia, Litwa, Łotwa) w ramach nordycko-bałtyckiej ósemki (NB8). O ich zbliżeniu w ostatnich latach decydują zbieżne interesy w zakresie wspierania Ukrainy, sankcji przeciw Rosji, wzmacniania bezpieczeństwa regionalnego, współpracy energetycznej oraz polityki wschodniej. Równocześnie występują między nimi różnice w obszarze obronności, wynikające z planów regionalnych NATO i koncentracji państw nordyckich na kooperacji we własnym gronie w formacie Rady Nordyckiej czy NORDEFCO.

NB8 pozostanie raczej ekskluzywnym formatem nordyckiej piątki i bałtyckiej trójki, połączonych postrzeganiem się jako małe państwa i dążeniem do tworzenia nordycko-bałtyckiej „marki”. Wpływa to na ich brak zainteresowania stałym otwarciem grupy na inne kraje. Rozbudowie stosunków Polski z państwami nordycko-bałtyckimi mogą służyć zarówno zacieśnianie relacji bilateralnych oraz współpraca wojskowa w ramach NATO, jak i ożywienie kooperacji w ramach Rady Państw Morza Bałtyckiego, w formacie NB8+PL oraz w zrekonfigurowanej Grupie B9, rozszerzonej o państwa nordyckie.

Punkty wspólne NB8

Od 1990 r. NB8 przeszła drogę od narzędzia wspierania przez państwa nordyckie procesu euroatlantyckiej integracji Litwy, Łotwy i Estonii po platformę koordynacji działań i realizacji wspólnych interesów, w szczególności w obszarze polityki zagranicznej i bezpieczeństwa¹. Format jest wygodny dla małych i podobnie myślących państw regionu, które mogą zademonstrować wspólne stanowisko w kluczowych kwestiach.

Intensyfikacja współpracy w formacie NB8 nastąpiła pod wpływem pełnoskalowej inwazji Rosji na Ukrainę. W ostatnich trzech latach nordycko-bałtyckie konsultacje dotyczyły m.in.: wspierania Ukrainy i Mołdawii, zaostrzania sankcji przeciw Rosji i tzw. flocie cienia, wzmacniania północno-wschodniej flanki NATO, zwalczania operacji hybrydowych i zwiększania odporności na zagrożenia niemilitarne,

¹ D. Szacawa, *Polityka północna Polski a współpraca nordycko-bałtycka*, „Komentarze IEŚ”, nr 1255, 19.12.2024, ies.lublin.pl.

energetyki (państwa nordyckie i bałtyckie połączone są kablami telekomunikacyjnymi, energetycznymi i rurociągiem) czy działań wobec Białorusi i Gruzji. Państwa NB8 zobowiązały się też do wspólnego wyposażenia i wyszkolenia jednej ukraińskiej brygady.

W formacie tym odbywają się obecnie szczyty przywódców państw, spotkania ministrów spraw zagranicznych oraz obro-

ny, sekretarzy stanu i parlamen-

tarzystów, a nawet wspólne wizyty w państwach trzecich. Co roku współpracy nordycko-bałtyckiej przewodniczy inna stolica – w 2025 r. jest nią Kopenhaga. Państwa NB8 prezentowały także wspólne oświadczenia w Zgromadzeniu Ogólnym i Radzie Praw Człowieka ONZ. W tym formacie ministrowie spraw zagranicznych odwiedzali Ukrainę i Mołdawię. Konsultacje obejmowały również sytuację na Bliskim Wschodzie czy Indo-Pacyfiku – tu najwyrazistszym przykładem wspólnych działań była wizyta ministrów spraw zagranicznych NB8 w Nowym Delhi w lutym 2024 r.² NB8 rozwija też kooperację ad hoc z innymi państwami lub grupami państw – m.in. Polską, Niemcami, Holandią, Wielką Brytanią i USA. W planowaniu tego typu spotkań widać preferencje stolic sprawujących przewodnictwo. W 2024 r. występująca w tej roli Szwecja, nastawiona na zacieśnianie współpracy w obszarze bezpieczeństwa z Polską, zapraszała na spotkania NB8 polskiego ministra spraw zagranicznych i premiera³. W kwietniu br. grupa NB8 po raz pierwszy spotkała się z przedstawicielami Trójkąta Weimarskiego na szczepku ministrów spraw zagranicznych; do roku 2021 odbywały się z kolei coroczne spotkania nordycko-bałtyckiej ósemki i Grupy Wyszehradzkiej (NB8+V4).

”

W kwietniu 2025 roku na Bornholmie miało miejsce pierwsze spotkanie w formacie NB8 plus Trójkąt Weimarski na szczepku resortów spraw zagranicznych.

Współpraca nordycko-bałtycka w obszarze obronności rozwija się zwłaszcza dwustronnie oraz w NATO. Ryga i Kopenhaga współtworzą wielonarodowe dowództwo Dywizji Północ (MND-N), podporządkowane dowództwu Korpusu Północ–Wschód (MNC NE) w Szczecinie. Dowództwu MND-N podlegają siły Sojuszu rozlokowane na Łotwie – m.in. rotujące bataliony duński i szwedzki (norweska kompania była aktywna na Litwie)⁴. Z kolei Tallinn i Helsinki współpracują w szczególności w domenie morskiej w Zatoce Fińskiej w wymiarze militarnym i ochrony podwodnej infrastruktury krytycznej⁵. Firmy nordyckie uczestniczą też w procesie modernizacji sił zbrojnych państw bałtyckich. Największe kontrakty to dostawy norweskich naziemnych systemów obrony powietrznej NASAMS dla Litwy oraz wyposażenie wojsk lądowych Łotwy w fińskie transportery opancerzone Patria 6×6 montowane w Valmierz. Ważnym dostawcą dla wojsk lądowych państw bałtyckich jest szwedzki Saab (granatniki przeciwpancerne, mobilne zestawy obrony powietrznej bardzo krótkiego zasięgu)⁶.

Nordycko-bałtycki protokół rozbieżności

Wspólna linia NB8 w sprawach Rosji i konieczności wzmocnienia jej odstraszania wynika z przyjęcia optyki Litwy, Łotwy i Estonii przez państwa nordyckie po lutym 2022 r. Wcześniej, nawet w obliczu rosyjskiej aneksji Krymu i rosnącej agresywności Moskwy, istniał nordycko-bałtycki dwugłos. Dania długo wykluczała scenariusz ewentualnego ataku Rosji na państwa bałtyckie, koncentrując się na wojskowych operacjach pozaeuropejskich. Szwecja zwlekała z odbudową swojego potencjału militarnego

² *The NB8 visit to India focuses on cooperation and trust*, Kancelaria Premiera Szwecji, 24.02.2024, government.se.

³ *Nordic-Baltic Summit and new partnership with Poland*, Kancelaria Premiera Szwecji, 29.11.2024, government.se.

⁴ J. Tarociński, J. Gotkowska, *Brygady NATO w państwach bałtyckich: kolejne etapy długiego procesu dyslokacji*, OSW, 23.10.2024, osw.waw.pl.

⁵ *Finland and Estonia to intensify cooperation in protecting underwater energy transmission connections*, Rząd Finlandii, 27.09.2024, valtioneuvosto.fi.

⁶ B. Chmielewski, J. Tarociński, *Na wojennej ścieżce: rozwój i modernizacja sił zbrojnych państw bałtyckich*, „Komentarze OSW”, nr 594, 10.05.2024, osw.waw.pl.

i pozostawała poza NATO. Bezaliansowa Finlandia opowiadała się za budową środków zaufania z Moskwą oraz utrzymywała z nią rozbudowane kontakty polityczne i gospodarcze – w energetyce i handlu. Wszystkim krajom nordyckim zależało na konstruktywnej współpracy z Rosją w Radzie Arktycznej.

Choć czasy nordycko-bałtyckiego rozdźwięku w obszarze bezpieczeństwa należą już do przeszłości⁷, to państwa nordyckie nadal

” Nordycka współpraca obronna zmierza w kierunku utworzenia wojskowo zintegrowanego, regionalnego filaru NATO na północnej flance.

na pierwszym miejscu stawiają kooperację obronną we własnym gronie w ramach NORDEFCO. Po przystąpieniu Finlandii i Szwecji do NATO nordycka współpraca obronna ma zmierzać w kierunku wojskowo zintegrowanego, regionalnego filaru Sojuszu w ramach planowania obronnego na obszarze Europy Północnej⁸. Obejmuje to m.in. uzyskanie zdolności do dowodzenia wspólnymi operacjami, usprawnienie przyjmowania wojsk sojuszników (HNS) i mobilności wojskowej, a także wzmocnienie interoperacyjności poprzez wspólne ćwiczenia oraz zakupy uzbrojenia i sprzętu. Znakiem rozpoznawczym nordyckiej współpracy wojskowej stały się przede wszystkim duże i zaawansowane ćwiczenia sił powietrznych Arctic Challenge. Finlandia i Szwecja aktywnie zabiegały o włączenie do natowskiego regionalnego planu obronnego dla Europy Północnej obejmującego pozostałe państwa nordyckie⁹. Za jego realizację będzie odpowiadać Sojusznicze Dowództwo Sił Połączonych (JFC) NATO w Norfolk w USA. Obecnie oba nowe kraje członkowskie podlegają JFC Brunssum (Holandia), podobnie jak Estonia, Łotwa, Litwa, Polska i Niemcy, ale otrzymały już zgodę Komitetu Wojskowego Sojuszu na „przeniesienie” pod dowództwo w Norfolk. W Norwegii powstanie nordyckie połączone centrum operacji powietrznych, a w Finlandii – podporządkowane pod JFC Norfolk wielokorpusowe dowództwo komponentu lądowego sił NATO w oparciu o dowództwo fińskich wojsk lądowych w Mikkeli.

Granica rejonów odpowiedzialności JFC Norfolk i JFC Brunssum będzie przebiegała na Bałtyku, a zadaniem Sojuszu będzie łączenie planów obrony północnej i południowo-wschodniej części regionu w ramach wspólnego teatru operacyjnego¹⁰. Dążenie Finlandii i Szwecji do zmiany podporządkowania w strukturze dowodzenia NATO niekiedy negatywnie odbierano w państwach bałtyckich – głównie w Estonii – jako dzielenie regionu, potencjalne redukcje zaangażowania w ich obronę oraz wzmocnianie wsobnych tendencji nordyckich. Kraje nordyckie i bałtyckie dyskutują więc o zacieśnieniu współdziałania w procesie planowania obronnego Sojuszu (NDPP) czy zintegrowanej obrony powietrznej¹¹.

Regionalny tygiel współpracy

NB8 to jedna z wielu platform kooperacji w regionie Morza Bałtyckiego, gdzie funkcjonuje kilka nakładających się formatów polityczno-wojskowych. Pod egidą Londynu działają Połączone Siły Ekspedycyjne (JEF), w których skład – obok Wielkiej Brytanii oraz państw nordyckich i bałtyckich – wchodzi jeszcze Holandia. JEF powstały w 2014 r., zaprojektowane jako wielodomenowe siły szybkiego reagowania „podobnie myślących” krajów (do 10 tys. żołnierzy). Choć były przewidziane jako siły reagowania kryzysowego poza Europą, to ich geograficznym środkiem ciężkości jest dziś region nordycko-bałtycki, północny Atlantyk i Arktyka; JEF odbywają regularne ćwiczenia wojskowe w obszarze

⁷ Choć państwa nordyckie, wspólnie z USA i Kanadą, stopniowo odblokowują współpracę z Rosją w Radzie Arktycznej.

⁸ J. Tarociński, J. Gotkowska, *Państwa nordyckie: wspólna wizja rozwoju współpracy obronnej*, OSW, 8.05.2024, osw.waw.pl.

⁹ K. Friis, *Reviving Nordic Security and Defense Cooperation*, Carnegie Europe, 2.10.2024, carnegieendowment.org.

¹⁰ H. Kalm, *NATO's Path to Securing Undersea Infrastructure in the Baltic Sea*, Carnegie Europe, 29.05.2024, carnegieendowment.org; J. Linnainmäki et al., *NATO's new northern direction: The evolving role of the alliance in Europe's north*, FIIA, kwiecień 2024, fii.fi, s. 38–40.

¹¹ *Jens Stoltenberg to write report on Nordic-Baltic security and defence cooperation*, Kancelaria Premiera Szwecji, 15.01.2025, government.se.

Morza Bałtyckiego¹². Pierwsze operacyjne aktywowanie Połączonych Sił Ekspedycyjnych miało miejsce w listopadzie 2023 r. w odpowiedzi na uszkodzenie fińsko-estońskiego gazociągu Balticconnector. Państwa JEF chcą też rozwijać współpracę z Ukrainą. W maju br. wystosowały do Kijowa zaproszenie do „wzmocnionego partnerstwa” z JEF¹³.

Londyn przewodniczy także Grupie Północnej, która ukonstytuowała się w 2010 r., czyli konsultacjom ministrów obrony oraz szefów sztabów Wielkiej Brytanii, państw nordyckich i bałtyckich, Holandii, Niemiec i Polski poświęconym sprawom bezpieczeństwa w Europie Północnej (z uwzględnieniem regionu Morza Bałtyckiego)¹⁴. Spotkania te służą również koordynacji stanowisk w NATO. Ostatnie odbyło się w Kopenhadze w listopadzie 2024 r., wzięli w nim udział minister obrony i minister strategicznych gałęzi przemysłu Ukrainy. Omawiano na nim przede wszystkim dalsze wsparcie militarne dla Kijowa i współpracę z ukraińskim przemysłem zbrojeniowym¹⁵.

Część państw regionu należy też do Bukareszteńskiej Dziewiątki (B9), czyli formatu konsultacji przywódców państw wschodniej flanki NATO (Polska i kraje bałtyckie) przed szczytami Sojuszu. W czerwcu 2024 r. w spotkaniu B9 w Rydze uczestniczyli po raz pierwszy premier Szwecji i prezydent Finlandii. Stanowiska Węgier, Słowacji i częściowo Bułgarii wobec Rosji i Ukrainy sprawiają, że pozostali członkowie B9 mają obecnie bardziej zbieżne interesy bezpieczeństwa ze Sztokholmem i Helsinkami niż z Budapesztem i Bratysławą, co wywołuje pytania o przyszłość tego formatu¹⁶. W wyniku zbliżających się wyborów parlamentarnych w Czechach wspólnota interesów B9 może ulec dalszej erozji.

Forum grupującym wszystkie państwa regionu poza Rosją jest Rada Państw Morza Bałtyckiego (RPMB), w której przewodnią rolę odgry-

„ Najbliższe lata przyniosą dalsze zacieśnianie współpracy nordycko-bałtyckiej w NB8 – „konsorcjum” małych państw razem promujących swoje interesy.

wają ministrowie spraw zagranicznych (członkiem Rady jest też Unia Europejska). Rosja wystąpiła z organizacji w maju 2022 r. (po uprzedniej decyzji Rady o jej zawieszeniu w marcu 2022 r.). Do tej pory RPMB koncentrowała się na współpracy kulturalno-edukacyjnej, „miękkim” bezpieczeństwie (m.in. przeciwdziałaniu handlowi ludźmi) i zrównoważonemu rozwojowi. Swoją sekretariat ma w Sztokholmie, dysponuje on budżetem w wysokości 2,5 mln euro rocznie. Organ wspiera prace grup roboczych RPMB i zarządza kilkunastoma projektami. Jej kierunek działań wytycza rotacyjna roczna prezydencja sprawowana przez kolejne państwa członkowskie. 1 lipca br. funkcję tę przejmie od Estonii Polska.

Perspektywy współpracy w regionie Morza Bałtyckiego

Najbliższe lata przyniosą dalsze zacieśnianie kooperacji państw nordyckich i bałtyckich. Grupa NB8 najprawdopodobniej będzie w coraz większym stopniu politycznym „konsorcjum” małych państw razem promujących swoje interesy i podkreślających regionalną „markę” poprzez wspólne działania – przede wszystkim w polityce zagranicznej, w ramach organizacji międzynarodowych, ale też wobec większych graczy. Przykładem są relacje z USA – z jednej strony wspólny głos NB8 może stać się istotnym narzędziem przekonywania Białego Domu co do konieczności utrzymania amerykańskiej obecności wojskowej na północno-wschodniej flance NATO. Z drugiej – NB8 to jeden z kanałów wsparcia

¹² E. Arnold, *The Joint Expeditionary Force and its Contribution to European Security*, RUSI, 9.12.2024, rusi.org.

¹³ Mogłoby ono objąć: udział Ukrainy w ćwiczeniach wojskowych i spotkaniach JEF, bardziej zaawansowane wsparcie szkoleniowe dla ukraińskich sił zbrojnych, intensyfikację wzajemnej wymiany wiedzy na temat współczesnego pola walki i innowacji technologicznych, przygotowania do zaangażowania Ukrainy w przyszłe działania JEF. *The Joint Expeditionary Force Leaders' Summit Joint press statement*, Rząd Norwegii, 9.05.2025, regjeringen.no.

¹⁴ J. Gotkowska, P. Szymański, *Spotkanie Grupy Północnej w Helsinkach*, OSW, 15.11.2017, osw.waw.pl.

¹⁵ *Declaration from the Defence Ministers of Northern Group*, Ministerstwo Obrony Szwecji, 21.11.2024, government.se.

¹⁶ A. Kotseva, K. Nikolov, *Bulgarian president blocks common Bucharest Nine position on Ukraine*, Euractiv, 12.06.2024, euractiv.com.

dyplomatycznego dla Danii w kontekście roszczeń USA względem Grenlandii. W okresie intensywnych konsultacji w sprawie europejskiego bezpieczeństwa i wojny na Ukrainie format NB8 może być również częściej wykorzystywany jako przepustka do grona europejskich decydentów, jak w przypadku szczytu paryskiego 17 lutego br., gdzie państwa nordyckie i bałtyckie reprezentowała premier Danii Mette Frederiksen (państwo to przewodniczy obecnie NB8). Grupa ta nie będzie jednak zainteresowana przyjmowaniem kolejnych członków, takich jak postrzegana jako państwo średniej wielkości Polska, których udział zaburzałby jej dynamikę wewnątrz.

Organizacją, która w przyszłości może odgrywać większą rolę we współpracy nordycko-bałtyckiej w zakresie przeciwdziałania rosyjskiej

” W przyszłości Rada Państw Morza Bałtyckiego może odgrywać większą rolę w zwalczaniu zagrożeń hybrydowych ze strony Rosji w regionie.

aktywności hybrydowej w regionie – łącząc państwa nordyckie i bałtyckie z większymi graczami, takimi jak Polska i Niemcy – może być poszukująca dla siebie nowych zadań w warunkach wojny na Ukrainie i zmieniającej się sytuacji bezpieczeństwa regionalnego RPMB. Mogłaby ona przyczynić się do wzmocnienia kooperacji i zintegrowanego podejścia do zwalczania zagrożeń hybrydowych w regionie Morza Bałtyckiego, choć wymagałoby to przeformatowania jej dotychczasowej działalności. Zapostulowano to w opublikowanym 16 maja br. raporcie na temat przyszłości RPMB¹⁷. Jego autorzy proponują jej przekształcenie w organizację dialogu o bezpieczeństwie w regionie (a tym samym grupę wpływu w UE i NATO, która na poziomie politycznym mogłaby szybko reagować na poważne incydenty). Na szczeblu operacyjnym zaś RPMB mogłaby ewoluować w organ koordynujący przeciwdziałanie rosyjskiej aktywności hybrydowej (zob. Aneks 1). W deklaracji z 16 maja ministrowie spraw zagranicznych państw RPMB poparli „ ducha raportu”, uznając potrzebę jej reformy poprzez wzmocnienie dialogu i kooperacji w obszarze bezpieczeństwa¹⁸. Podpisane w tym samym dniu przez nich i przedstawiciela UE memorandum o ochronie podwodnej infrastruktury krytycznej na Bałtyku skupia się na przeciwdziałaniu rosyjskiej „flocie cienia” i lepszym zabezpieczeniu kluczowej infrastruktury w regionie (zob. Aneks 2)¹⁹. Przed rozpoczynającą się 1 lipca polską prezydencją w RPMB stoi więc zadanie stopniowego przekształcania organizacji.

O nordycki wektor, niezależnie od perspektyw dalszego udziału w formacie Węgier czy Słowacji, może zostać poszerzona Bukareszteńska Dziewiątka (B9), od 2015 r. koordynująca państwa wschodniej flanki przed szczytami NATO. 27 maja w Wilnie odbyło się spotkanie ministrów transportu państw B9 i nordyckich (N5) z udziałem przedstawicieli UE i NATO. Omawiano na nim projekty infrastruktury krytycznej o znaczeniu obronnym, współpracę w zakresie mobilności wojskowej czy odporność na zagrożenia hybrydowe, w tym zagłuszanie sygnału GPS. Z kolei na 2 czerwca w Wilnie zaplanowano pierwszy szczyt B9 z udziałem wszystkich krajów nordyckich na szczeblu głów państw i szefów rządów.

¹⁷ Jego przygotowanie byłemu prezydentowi Estonii Toomasowi Ilvesowi i byłemu ministrowi spraw zagranicznych Litwy Gabrieliusowi Landsbergisowi powierzyła w styczniu estońska prezydencja RPMB. Potrzebę opracowania takiego raportu zdiagnozowano jeszcze w 2024 r. w czasie fińskiej prezydencji. Powstał on przy wsparciu estońskiego ośrodka analitycznego ICDS, a finansowany był przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Szwecji. T.H. Ilves, G. Landsbergis, *The Future of the Council of the Baltic Sea States*, ICDS, maj 2025, icds.ee.

¹⁸ 2025 *Vihula Declaration*, Rada Państw Morza Bałtyckiego, 16.05.2025, cbss.org.

¹⁹ *Memorandum of understanding the protection of critical undersea infrastructure in the Baltic Sea*, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Litwy, 16.05.2025, urm.lt.

ANEKS 1

Wybrane rekomendacje raportu Ilvesa–Landsbergisa na temat przyszłości RPMB

1. Zmiana statutu	aktualizacja deklaracji kopenhaskiej ustanawiającej RPMB zgodnie z obecną sytuacją geopolityczną i potrzebami państw członkowskich
2. Przekalibrowanie	przekształcenie RPMB w organizację strategicznego dialogu na temat bezpieczeństwa w regionie, zdolnej – na szczeblu politycznym – do szybkiego reagowania na poważne incydenty
3. Kierowanie pracami	- utrzymanie głównej roli MSZ (spotkania co najmniej dwa razy w roku) z możliwością organizacji szczytów głów państw i szefów rządów - włączanie w działalność RPMB – w miarę potrzeb – innych resortów (np. obrony, energii, transportu, środowiska) z opcją ministerialnych spotkań sektorowych w dziedzinach spoza kompetencji resortów spraw zagranicznych - utrzymanie sieci wyższych urzędników RPMB, ale z nadaniem priorytetu koordynacji w obszarze bezpieczeństwa
4. Zmiany instytucjonalno-operacyjne	- powołanie małej komórki wspierającej prezydencje w budowaniu świadomości sytuacyjnej (Regional Awareness Centre) - powoływanie nowych grup roboczych ad hoc w razie potrzeby - powołanie regionalnej sieci ośrodków analitycznych zajmujących się bezpieczeństwem
5. Rozszerzenie zakresu	- w zależności od potrzeb zapraszanie przedstawicieli NATO, UE oraz państw trzecich (np. z regionu Morza Północnego czy Ukrainy) - większe uwzględnianie problematyki sztucznej inteligencji, cyberbezpieczeństwa i bezpieczeństwa morskiego, a także włączanie sektora prywatnego
6. Ochrona cywilna	utworzenie nowego filaru RPMB z udziałem ministrów spraw wewnętrznych (Civil Protection Network)
7. Grupy robocze i sekretariat	- przejęcie odpowiedzialności za poszczególne grupy robocze przez odpowiednie ministerstwa (działalność grup często jest poza kompetencjami MSZ) - w razie woli zmiany charakteru sekretariatu rozważenie przekształcenia go w fundację zarządzającą projektami RPMB lub w sekretariat Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego
8. Perspektywy na przyszłość	w scenariuszu dalszego pogorszenia sytuacji bezpieczeństwa rozważenie: - przekształcenia RPMB w Organizację Państw Morza Bałtyckiego z mandatem uwzględniającym kwestie wojskowe i odpowiedzi na zagrożenia hybrydowe - organizacji spotkań na szczeblu głównodowodzących sił zbrojnych - współpracy ochotniczych organizacji proobronnych - zaangażowania Organizacji w regionalne planowanie obronne, w tym integrowanie zdolności podwójnego zastosowania - ustanowienia misji nadzoru wód bałtyckich - wspierania mobilności wojskowej, włączając ustanowienie regionalnego „wojskowego Schengen”

Źródło: *The Future of the Council of the Baltic Sea States*, op. cit.

ANEKS 2

Główne postanowienia *Memorandum o ochronie podwodnej infrastruktury krytycznej między Danią, Estonią, Finlandią, Niemcami, Islandią, Łotwą, Litwą, Norwegią, Polską, Szwecją i UE*

1. Cele	• ochrona i wzmocnienie odporności podwodnej infrastruktury krytycznej Bałtyku (głównie kabli i rurociągów) • wzmocnienie bezpieczeństwa łańcuchów dostaw • wzmocnienie środków ochrony fizycznej i cybernetycznej • rozwijanie podwodnych zdolności do monitorowania tego typu infrastruktury i do jej szybkich napraw w UE • zaangażowanie sektora prywatnego
2. Pola współpracy	• zapewnienie świadomości sytuacyjnej poprzez regularną wymianę informacji • wymiana doświadczeń i najlepszych praktyk w ochronie podwodnej infrastruktury krytycznej • współpraca i koordynacja działań z UE i NATO oraz innymi organizacjami
3. Formy współpracy	• utworzenie grupy eksperckiej (Joint Baltic Sea Expert Group), która powoła sieć punktów kontaktowych (z opcją udziału operatorów sieci przesyłowych, energetycznych i telekomunikacyjnych) • organizacja wymiany informacji i najlepszych praktyk, przegląd podjętych działań • wspieranie know-how i rozwiązań technologicznych (we współpracy z biznesem) dla lepszej ochrony, monitorowania i naprawy podwodnej infrastruktury oraz monitorowania żeglugi • analiza opcji nowych projektów z możliwym finansowaniem UE • wypracowanie wspólnego planu działań

Źródło: *Memorandum of understanding the protection of critical undersea infrastructure in the Baltic Sea*, op. cit.